

Morální vývoj dítěte

Morální vývoj:

- S. Freud
- J. Piaget
- L. Kolberg

Morální vývoj: Sigmund Freud (1856-1939)

- Vychází z rodinných vztahů lidské prehistorie – soupeření mezi otci a syny a v přístupu k ženám rodiny
- Vzpomínky zakódovány v tzv. paměti lidského rodu
- V nejhlubším podvědomí (pudově): nenávisť a respekt k otcům a incestní touha ke svým matkám

Morální vývoj: Sigmund Freud (1856-1939)

Oidipovský a Elekťin komplex:

- O – absence otce – odmítavost k autoritám, může nastat až odmítavost ke společnosti jako k takové, zvýšené ego, snížené superego
- E – absence matky - může dojít k masivním pocitům viny, je vytvořeno silné superego – dochází až k psychickým onemocněním (deprese, úzkosti, neuro., apod.)

Duševní život člověka je ovládán:

Pudem sexuálním a pudem destrukčním

Principem slasti a principem smrti ----->

„Pokud se člověk chová PŘIROZENĚ, pak je
DEVIANTNÍ ke společnosti, pokud se chová
KONFORMNĚ, pak je DEVIANTNÍ vůči své
vlastní přirozenosti!“

SUPEREGO:

- Zvnitřněné a ne plně uvědomované představy rodičů v dítěti
- Princip dokonalosti
- Míra správného a špatného
- Morální kodex
- Vědomé i nevědomé

EGO:

- Vědomé a „předvědomé“
- Princip reality
- Sekundární proces

ID:

- Nevědomé
- Princip slasti - pudy
- Primární proces

Pokud převládá superego... („morálka nade vše“, nezohledňuje nic, co vedlo k

Pokud převládá ego...

Pokud převládá id...

Morální vývoj: Jean Piaget (1896-1980)

- Psychologie morálky
- Dílo: Morální úsudek dítěte (1932)
- Princip: ex. odlišnosti dětí a dospělých v kognitivním i osobnostním vývoji a také v úrovni morálního usuzování...
- Veškerá morálka spočívá v respektu k pravidlům!

Užívání pravidel:

1. Čistě motorické stádium – 0-2 roky

- jednostranný respekt k dospělému, opakuje...

2. Egocentrické stádium – 2-6 let

- každé dítě hraje svoji vlastní hru;
- nápodoba starších, vědomí o existenci něj.pravidel, považuje je za posvátná, nedotknutelná

- **3. Stádium začínající spolupráce – 7-10let**
- Začíná sociální zájem dětí
- Silná potřeba hrát podle pravidel!
- Silná touha kooperace
- **4. Stádium kodifikování prav. – 11-12 let**
- Rozvoj abstraktního myšlení
- Znalost pravidel = dodržování pravidel
- Vědomí o vytváření pravidel a o jeho změnách!

1. Motorická schémata (Anomie)

2. Heteronomie = Morální realismus

- Povinnost – příkazy, zákazy
- Žádné polehčující okolnosti
- Kognitivní egocentrismus
- „vidí a slyší nekriticky“
- **PODŘÍZENOST** normám a autoritě

3. Autonomie

- postaveno na vztahu kooperace
- Pravidla = produkty vzájemné dohody (otevřeno diskuzi)
- Nesprávné jednání x původní záměr
- Trest – zohledňování záměrem, prostředek k naplnění ideálů

Podmínky přechodů skrze stupně:

1. Intelektuální rozvoj
2. Zkušenost s vrstevníky, sociálně rovnocenné vztahy
3. Nezávislost na dospělých autoritách

DOBRO JE PRODUKTEM KOOPERACE!

Morální vývoj: Lawrence Kohlberg (1927-1987)

- Propracoval teorii Piageta
- 3 úrovně a 6 stádií morálního vývoje
- Předpoklad: lidské myšlení prochází jednotlivými fázemi a jedinec zraje psychicky i morálně

Úrovně:

1. PREKONVENČNÍ úroveň (1. a 2. st.)
2. KONVENČNÍ úroveň (3. a 4. st.)
3. POSTKONVENČNÍ úroveň (5. a 6. st.)

1. do 9 let + někt.adol., dospělí krimin.
2. větš. Adolesc. + dospělých
3. menšina dosp. až po 20.roce života a výš

Prekonvenčnost: dostatečně necháme a nepodporuje pravidla a očekávání společnosti

Konvenčnost: = konformita, podpora norem

Postkonvenčnost: chápe a akceptuje normy na základě obecných morálních principů, dává jim přednost před konvencí!

Prekonvenční úroveň:

1. heteronomní morálka

- Orientace na poslušnost a vyhýbání se trestu
- Egocentrita x decentrace
- Dítě neumí zaujmout pohled z perspektivy 2. osoby

2. individualismus, účelovost

- Pravidla jsou dodržována, když to vyhovuje zájmu jedince, uspokojení
- Objevují se prvky „férovosti“, ale „ty uděláš něco pro mě, já pro tebe“

Konvenční úroveň:

3. Orientace na vzájemné vztahy

- Sociální shoda: dobrý hoch a hodná dívka
- Život odpovídá očekávání společnosti
- Potřeba být dobrým v očích jiných

4. společenský systém a svědomí

- Zachovat stávající společenství respekt. Zákonů
- Zákon je respektován pro zákon
- Pravidla a normy jsou statické
- Je upřednostňována norma před svědomím!

Postkonvenční úroveň:

5. Společenská smlouva a individuální práva

- Různé hodnoty a postoje jsou podmíněny sociální dohodou
- Existují hodnoty, které musí být respektovány bez ohledu na názor většiny (právo na život, svobodu, atd.)

6. Univerzální etické principy

- Řídit se podle vlastních morálních principů
- Princip rovnosti lidí, respekt. Lidské důstojnosti, invid. Svobody
- Vlastní svědomí!